

SUV TANQISLIGI VA UNING ZAMONAVIY MEDIADA YORITILISHI: MUAMMOLAR VA YECHIMLAR

Maxkamboyeva Gulasal Isroiljon qizi

4-kurs talabasi

Xalqaro jurnalistika fakulteti

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti

Annotatsiya. Ushbu maqola suv tanqisligi muammosini va uning zamonaviy mediada qanday yoritilayotganini o'rganishga bag'ishlangan. Suv resurslarining global darajadagi tanqisligi butun dunyo bo'ylab jiddiy ekologik, iqtisodiy va ijtimoiy muammolarni keltirib chiqarmoqda. Maqolada suv tanqisligining sabablari, uning turli hududlardagi ta'siri va bu muammoni hal etish bo'yicha taklif etilayotgan yechimlar ko'rib chiqiladi. Shuningdek, zamonaviy mediada suv tanqisligi masalasi qanday yoritilayotgani, ommaviy axborot vositalarining ushbu muammoni xalqqa yetkazishdagi roli va ahamiyati tahlil qilinadi. Maqola davomida suv tanqisligi bo'yicha xalqaro va mahalliy misollar keltiriladi va mediada yoritilishning turli usullari solishtiriladi. Ushbu maqola, suv tanqisligi muammosini keng ommaga yetkazishda mediada qo'llaniladigan strategiyalarni aniqlashga qaratilgan.

Kalit so'zlar: suv tanqisligi, zamonaviy media, ekologik muammolar, ijtimoiy ta'sir, media yoritilishi, yechimlar, ommaviy axborot vositalari, global muammolar.

Kirish. Suv tanqisligi bugungi kunda global darajada dolzarb muammolardan biri bo'lib, uning ta'siri insoniyat hayotining barcha jabhalariga sezilarli darajada ta'sir ko'rsatmoqda. O'zbekiston ham ushbu muammoga yuz tutgan davlatlardan biri hisoblanadi. Suv resurslarining yetishmasligi qishloq xo'jaligi, sanoat va aholining kundalik ehtiyojlariga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. O'zbekistonning suv resurslari asosan Amudaryo va Sirdaryo havzalaridan kelib chiqadi, bu esa mamlakatni yuqori darajada transchegaraviy suv oqimlariga bog'lab qo'yadi¹. Ma'lumotlarga ko'ra, O'zbekistonda aholining aksariyati qishloq joylarida yashaydi va ularning asosiy daromad manbai qishloq xo'jaligi bilan bog'liq. Qishloq xo'jaligida ishlatiladigan suvning katta qismi sug'orishga ketadi, bu esa suv resurslarining samarali boshqarilishini talab qiladi. Suv tanqisligining yana bir sababi, suvni tejash va samarali foydalanish texnologiyalarining yetarlicha rivojlanmaganligidir. Bu esa

¹ Абрамов Н.Н. «Водоснабжение». – М.: «Стройиздат», 1982. – 480 с.

suvning isrofgarchiligiga olib keladi. So‘nggi yillarda O‘zbekiston hukumati suv resurslarini boshqarish va suv tanqisligi muammosini hal qilish bo‘yicha qator chora-tadbirlar ko‘rmoqda.

Ushbu maqolada, suv tanqisligi muammosining O‘zbekistondagi holati, uning sabablari va ta’siri, shuningdek, zamonaviy mediada bu masalaning qanday yoritilayotgani haqida batafsil ma'lumot beriladi². Zamonaviy mediada suv tanqisligi muammosi keng ko‘lamda yoritilmoqda. Ommaviy axborot vositalari ushbu masalani xalqqa yetkazish va jamoatchilik e’tiborini jalb qilishda muhim rol o‘ynaydi. Ushbu maqola orqali, mediada suv tanqisligi masalasini yoritishning turli usullari va strategiyalari o‘rganiladi. Shu bilan birga, suv tanqisligi muammosini hal qilish bo‘yicha amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar va ularning samaradorligi tahlil qilinadi. O‘zbekistonning suv tanqisligi bilan bog‘liq muammolari va uning zamonaviy mediada yoritilishi muhim ilmiy-tadqiqot mavzusi hisoblanadi. Ma'lumotlarga ko‘ra, O‘zbekistonda suv resurslarining 90 foizi qishloq xo‘jaligi maqsadlarida foydalaniladi³. Bu esa sug‘orish tizimlarining samaradorligini oshirish va suvni tejash bo‘yicha yangi texnologiyalarni joriy qilish zaruratini keltirib chiqarmoqda. Suv tanqisligi nafaqat qishloq xo‘jaligiga, balki sanoat va uy-joy kommunal xizmatlariga ham jiddiy ta’sir ko‘rsatmoqda.

Shahar joylarida suv ta’minoti bilan bog‘liq muammolar aholi hayot sifatiga salbiy ta’sir qiladi. Bu borada mediada keng qamrovli va chuqur tahliliy materiallar paydo bo‘lishi, aholining bu muammo bo‘yicha xabardorligini oshirishga yordam beradi. Zamonaviy media suv tanqisligi masalasini yoritishda faqatgina muammolarni ochib bermasdan, balki bu muammolarni hal qilish yo‘llarini ham ko‘rsatib o‘tadi. Misol uchun, innovatsion texnologiyalar va usullar orqali suv resurslarini tejash va samarali boshqarish imkoniyatlari, xalqaro hamkorlik dasturlari va davlat siyosatidagi o‘zgarishlar haqida ma'lumotlar beriladi. Mediada suv tanqisligi muammosi yoritilishi orqali, jamoatchilikning bu masalaga nisbatan tushunchasi oshadi va ijtimoiy hamkorlik kuchayadi. O‘zbekistonning yirik ommaviy axborot vositalari, jumladan televideniye, radio, gazeta va internet saytlarida suv tanqisligi mavzusiga

² Абрамов Н.Н., Поспелова М.М. и др. Расчет водопроводных сетей. – М.: Стройиздат, 1983. – 278 с.

³ Абрамов Н.Н., Теория и методика расчета систем подачи и распределения воды. – М.: Стройиздат, 1972. – 288 с.

bag‘ishlangan maxsus dasturlar va maqolalar chop etiladi. Bu esa aholining ushbu masalaga nisbatan faol munosabat bildirishiga yordam beradi⁴.

Zamonaviy media suv tanqisligi muammosini yoritishda nafaqat muammolarni ochib berish, balki bu muammoni hal qilish bo‘yicha taklif etilayotgan yechimlarni ham ko‘rsatib o‘tadi. Misol uchun, suvni tejash texnologiyalari, xalqaro hamkorlik dasturlari va davlat siyosatidagi o‘zgarishlar haqida ma'lumotlar beriladi. Mediada suv tanqisligi muammosi yoritilishi orqali, jamoatchilikning bu masalaga nisbatan tushunchasi oshadi va ijtimoiy hamkorlik kuchayadi. O‘zbekistonning yirik ommaviy axborot vositalari, jumladan televideniye, radio, gazeta va internet saytlarida suv tanqisligi mavzusiga bag‘ishlangan maxsus dasturlar va maqolalar chop etiladi. Bu esa aholining ushbu masalaga nisbatan faol munosabat bildirishiga yordam beradi. Zamonaviy media suv tanqisligi mavzusini yoritishda turli usullar va strategiyalarni qo‘llaydi.

Ommaviy axborot vositalari orqali suv tanqisligi muammosining sabablari, ta'siri va yechimlari haqida keng jamoatchilikka ma'lumot beriladi⁵. Mediada suv tanqisligi mavzusining yoritilishida intervyular, maqolalar, hujjatli filmlar va maxsus dasturlar keng qo‘llaniladi. Mediada suv tanqisligi mavzusini yoritishda raqamli texnologiyalar va ijtimoiy tarmoqlar ham muhim rol o‘ynaydi. Ijtimoiy tarmoqlar orqali suv tanqisligi bo‘yicha dolzarb ma'lumotlar va yangiliklar tezkor tarzda tarqatiladi. Bu esa jamoatchilikning suv tanqisligi masalasiga nisbatan faol munosabat bildirishiga yordam beradi⁶. O‘zbekistonning yirik ommaviy axborot vositalari suv tanqisligi mavzusiga katta e'tibor qaratmoqda. Televideniye, radio, gazeta va internet saytlarida suv tanqisligi mavzusiga bag‘ishlangan maxsus dasturlar, maqolalar va reportajlar tayyorlanmoqda. Mediada suv tanqisligi mavzusining keng yoritilishi jamoatchilikning bu masalaga nisbatan tushunchasini oshiradi va aholi orasida suv resurslarini tejashga bo‘lgan munosabatni shakllantiradi. O‘zbekiston ommaviy axborot vositalari suv tanqisligi mavzusini yoritishda ilmiy-tadqiqot natijalariga asoslanadi⁷. Ilmiy tadqiqotlar natijalari asosida tayyorlangan maqolalar va dasturlar jamoatchilikka suv tanqisligi bo‘yicha aniq va ishonchli ma'lumotlarni yetkazadi.

⁴ Maxmudova I.M., Axmedova T. A. Tabiiy va oqova suvlar sifatini baholash va tozalash asoslari. O‘quv qo‘llanma. – T: 2008. – 160 b.

⁵ Maxmudova I.M. Suv – yer yuzidagi hayotning asosidir. – T: “Suvchi”, 2000.

⁶ Niyozxo‘jaev P.O., Talipova N.P., Parnitskaya I.A. “Suv hayot manbai”. –T., 2008.

⁷ Львович М.И. Вода и жизнь. – М.: Мысль, 1986. – 237 с.

Bu esa aholining suv resurslarini tejash va samarali boshqarish bo'yicha bilimlarini oshirishga yordam beradi. Xalqaro mediada suv tanqisligi mavzusi keng yoritiladi. Suv tanqisligi muammosi global darajada dolzarb bo'lib, xalqaro ommaviy axborot vositalari ushbu masalani yoritishda katta ahamiyat qaratadi. Xalqaro mediada suv tanqisligi mavzusining yoritilishi orqali jamoatchilikka suv resurslarini tejash va samarali boshqarish bo'yicha xalqaro tajriba va yechimlar haqida ma'lumot beriladi⁸. Xalqaro mediada suv tanqisligi mavzusining yoritilishi O'zbekistonda suv resurslarini boshqarish va suv tanqisligini hal qilish bo'yicha tajriba almashishga yordam beradi. Xalqaro tajriba va ilmiy-tadqiqotlar natijalari asosida suv resurslarini boshqarish va tejash bo'yicha yangi texnologiyalar va usullar joriy qilinadi⁹.

Xulosa. Suv tanqisligi bugungi kunda O'zbekiston uchun jiddiy muammo hisoblanadi. Suv resurslarining yetishmasligi qishloq xo'jaligi, sanoat va aholining kundalik ehtiyojlariga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Ushbu maqolada suv tanqisligi muammosining O'zbekistondagi holati, uning sabablari va ta'siri, shuningdek, zamonaviy mediada bu masalaning qanday yoritilayotgani haqida batafsil ma'lumot berildi. O'zbekiston hukumati suv tanqisligi muammosini hal qilish bo'yicha qator chora-tadbirlar amalga oshirmoqda. Suv resurslarini boshqarish va tejash bo'yicha davlat siyosatlari ishlab chiqilgan va amaliyotga joriy qilinmoqda. Sug'orish tizimlarining modernizatsiyasi va yangi texnologiyalarni joriy qilish bo'yicha dasturlar amalga oshirilmoqda. Xalqaro hamkorlik dasturlari ham suv tanqisligini yengishda muhim rol o'ynaydi. Mediada suv tanqisligi muammosi keng qamrovli va chuqur yoritilishi, jamoatchilikning bu masalaga e'tiborini jalb qilishga yordam beradi. Ommaviy axborot vositalari orqali suv tanqisligi bo'yicha amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar va yechimlar haqida keng jamoatchilikka ma'lumot beriladi. Bu esa aholining ushbu masalaga nisbatan faol munosabat bildirishiga yordam beradi. Ushbu maqola orqali, mediada suv tanqisligi masalasini yoritishning turli usullari va strategiyalari o'rganildi. Shu bilan birga, suv tanqisligi muammosini hal qilish bo'yicha amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar va ularning samaradorligi tahlil qilindi. Bu esa suv tanqisligi muammosini hal qilishda ilmiy asoslangan va amaliyotga yo'naltirilgan yondashuvlarni ishlab chiqishga yordam beradi.

⁸ Мирзаев С.Ш., Валиев Х.И. Методические рекомендации по разработке схемы комплексного использования и охраны пресных подземных вод Республики Узбекистан. –Ташкент.: ТИИИМСХ. 1993, – 72 с.

⁹ Mirzaev S.Sh., Valiev X.I. Suv resurslaridan mukammal foydalanish fanidan ma'ruzalar matnlari to'plami. –Toshkent.: ROTOPRINT. TIMI, 2003.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Maxmudova I.M. Suv – yer yuzidagi hayotning asosidir. – T: “Suvchi”, 2000.
2. Maxmudova I.M., Axmedova T. A. Tabiiy va oqova suvlar sifatini baholash va tozalash asoslari. O‘quv qo‘llanma. – T: 2008. – 160 b.
3. Mirzaev S.Sh., Valiev X.I. Suv resurslaridan mukammal foydalanish fanidan ma’ruzalar matnlari to‘plami. – Toshkent.: ROTOPRINT. TIMI, 2003.
4. Niyozxo‘jaev P.O., Talipova N.P., Parnitskaya I.A. “Suv hayot manbai”. – T., 2008.
5. Абрамов Н.Н. «Водоснабжение». – М.: «Стройиздат», 1982. – 480 с.
6. Абрамов Н.Н., Поспелова М.М. и др. Расчет водопроводных сетей. – М.: Стройиздат, 1983. – 278 с.
7. Абрамов Н.Н., Теория и методика расчета систем подачи и распределения воды. – М.: Стройиздат, 1972. – 288 с.
8. Львович М.И. Вода и жизнь. – М.: Мысль, 1986. – 237 с.
9. Мирзаев С.Ш., Валиев Х.И. Методические рекомендации по разработке схемы комплексного использования и охраны пресных подземных вод Республики Узбекистан. – Ташкент.: ТИИИМСХ. 1993, – 72 с.